

Specialna olimpiada
Slovenije

DRUŽINSKI PROGRAM

• priročnik •

DRUŽINSKI PROGRAM

• priročnik •

PRIROČNIKU NA POT

V Sloveniji imamo dokaj skromno bero literature, ki obravnava osebe z motnjo v duševnem razvoju ali njihove starše. Zato smo zelo veseli, če lahko krogu »naših« družin ponudimo kaj novega.

Prevod priročnika, ki obravnava delovanje t. i. družinskih programov v okviru specialne olimpiade, je tako zelo dobrodošel in seveda predvsem koristen.

Skrb za osebe z motnjami v duševnem razvoju in njihove družine je namreč tudi pri nas že prišla v tisto razvojno fazo, ko se lahko posvečamo vprašanjem kakovosti njihovega življenja. Področje dela specialne olimpiade pa je ravno eno izmed tistih, morda celo najznačilnejših, kjer se ta hotenja udejanjajo.

V Sloveniji imamo v okviru razvoja tega gibanja poseben položaj, ki ga marsikje drugje ne poznajo. V velikem delu sveta je namreč specialna olimpiada s svojimi programi zapolnila vrzel, ki je nastala zaradi tega, ker ni starševskih organizacij. Pri nas pa je potekal ta razvoj nekako vzporedno, sicer z zamikom, vendar dopolnjuje se. Več kot štiridesetletno delovanje današnjih društev Sožitje nas tako po številčnosti društev kakor članstva postavlja glede na našo nacionalno velikost v sam vrh svetovne organiziranosti. Zato ni naključje, da je tudi gibanje specialne olimpiade našlo prostor v krogu slovenske družine društev Sožitje.

Moje poznavanje delovanja družinskih programov v gibanju specialne olimpiade seže še v čas naše prve udeležbe na svetovnih igrah specialne olimpiade v Minnesoti v Združenih državah Amerike. Tedanja spoznanja so bila, da družinski programi v okviru tega gibanja v marsičem nadomeščajo pomanjkanje drugih družinskih programov v starševskih organizacijah. Ker imamo v Sloveniji te oblike dobro organizirane, pa je to gotovo razlog, da družinski programi v Specialni olimpiadi Slovenije niso sledili hitremu kakovostnemu razvoju drugih njenih delov. Rezultati delovanja Specialne olimpiade Slovenije so tako opazni, da lahko nekako upravičimo tudi manjšo dejavnost družinskih programov. Vendar že prihaja čas, ko se društva Sožitje vsak dan bolj usmerjajo v različne oblike specialnosti svojega delovanja, isto pa gotovo velja tudi za Specialno olimpiado Slovenije. Zato bo izdaja pričujočega priročnika v vsakem primeru spodbuda za boljšo organiziranost družinskih programov v okviru gibanja Specialne olimpiade Slovenije. Sam priročnik se sicer posveča predvsem konkretnim oblikam in metodam dela v družinskih programih specialne olimpiade, sočasno pa je v velikem delu uporaben tudi za društva Sožitje. S to izdajo zato tudi vsaj delno zapolnjujemo pomanjkanje tovrstne literature za naša društva.

Upam in iskreno želim, da bo priročnik uporabljen v širšem krogu naših društev, obenem pa bo tudi konkreten operativni pripomoček pri okrepljenem delovanju družinskih programov v okviru Specialne olimpiade Slovenije.

Tomaž Jereb
direktor Zveze Sožitje

SPECIALNA OLIMPIADA IN STARŠI

Specialna olimpiada, športno gibanje za osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju:

- se je začelo v prepričanju, da osebe z motnjo v duševnem razvoju lahko sodelujejo v športnih dejavnostih;
- specialna olimpiada verjame, da dosledna vadba omogoča vsestranski osebni razvoj;
- specialna olimpiada verjame, da omogočajo športne dejavnosti najširšo socializacijo.

In zaradi vsega navedenega se poslanstvo specialne olimpiade kaže v naslednjem:

- v zagotavljanju celoletne športne vadbe (treninga),
- v nepretrganih možnostih za razvoj osebnosti,
- v dajanju izkušenj za povezovanje in druženje v okolju.

Specialna olimpiada pri uresničevanju svojega poslanstva vsem svojim športnikom, specialnim olimpijcem, zagotavlja:

- kakovostno in zdravo življenje,
- tekmovanja, v katerih se pomerijo enaki z enakimi in imajo vsi podobne možnosti za zmago ali poraz,

- najširšo socializacijo oseb z motnjo v duševnem razvoju,
- ozaveščanje okolja o pojavu motnje v duševnem razvoju in razvijanje spodbudnega odnosa do oseb z motnjo v duševnem razvoju.

In zakaj ravno v športu vidimo toliko pozitivnih spodbud za uspešen razvoj in kakovostno življenje oseb z motnjo v duševnem razvoju? Zato ker je šport za osebe z motnjo v duševnem razvoju:

- **SREDSTVO UNIVERZALNE TOTALNE KOMUNIKACIJE:** Osebe z motnjo v duševnem razvoju imajo velikokrat težave v komuniciranju. Šport pa je sredstvo, ki jim omogoča, da se izrazijo in komunicirajo;
- **SREDSTVO DOBRE MOTIVACIJE:** Vsi vemo, da bi se za zdravo življenje morali veliko gibati. A tega ne storimo, tudi osebe z motnjo v duševnem razvoju ne. S športom pa dosežemo, da se njihova dejavnost poveča;
- **SREDSTVO POTRJEVANJA LASTNE OSEBNE VREDNOSTI:** Vsi ljudje imamo potrebo po potrjevanju in iščemo različne možnosti za to. Možnosti oseb z motnjo v duševnem razvoju so omejene, šport pa je tista oblika, ki jim omogoča potrditev.

Osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju ne bodo nikoli popolnoma samostojne. Vsi programi in vsi, ki delamo z njimi, pa smo usmerjeni tako, da bi njihovo samostojnost razvili do čim višje stopnje. Kljub temu pa bodo osebe z motnjo v duševnem razvoju vedno potrebovale pomoč, usmerjanje in svetovanje drugih ljudi, predvsem staršev. Zato si v specialni olimpiadi vedno prizadevamo, da bi bili stiki med tekmovalci, starši in vaditelji čim pogostejši, tesnejši in boljši. To nam kar dobro uspeva, predvsem po zaslugi tesne povezanosti Specialne olimpiade Slovenije z Zvezo Sožitje; pravzaprav še več, Specialna olimpiada je eno izmed društev Zveze Sožitje, organizacije, namenjene osebam z motnjo v duševnem razvoju in njihovim staršem.

Da pa bi bila vključenost staršev v specialno olimpiado in s tem pomoč staršem njihovim otrokom—specialnim olimpijcem čim uspešnejša in čim bolj kakovostna, smo se v Specialni olimpiadi Slovenije odločili, da prevedemo in izdamo priročnik za delo staršev v specialni olimpiadi.

Priročnik daje staršem konkretne napotke, kako se vključiti v specialno olimpiado, kako se organizirati in kako kot lahko kot starši v njej delajo. V Specialni olimpiadi Slovenije smo prepričani, da je ta priročnik nekaj, kar nam je doslej manjkalo, da bodo starši še bolje in še uspešneje sodelovali v delu specialne olimpiade.

KAKO UPORABLJAMO TA PRIROČNIK?

Priročnik za razvijanje družinskega programa je razdeljen v štiri dele:

I. Predstavitev

Družinski program: filozofija, ozadje, cilji
Načrt delovanja družinskega programa

II. Izvedba projekta

Koraki za razvijanje družinskega programa

Prvi korak: priprava delovnega in finančnega načrta

Drugi korak: notranja zgradba

Tretji korak: priprava reklamnega gradiva

Četrty korak: izbira in izobraževanje svetovalcev za družinski program

Peti korak: sodelovanje s podobnimi organizacijami v družbi

Šesti korak: postopek povezovanja novih družin s svetovalci

Sedmi korak: organizacija sprejema ali foruma za družine

Osmi korak: analiza dela

III. Pripomočki

Medmrežne strani

IV. Delovni zvezek

I. PREDSTAVITEV DRUŽINSKEGA PROGRAMA

Filozofija

Družinski program je zasnovan na postavki, da so družinski člani športnikov v specialni olimpiadi neprecenljivi in imajo pomembno vlogo pri uspešnem športnikovem razvoju. Danes tisoči družinskih članov športnikov specialne olimpiade pomagajo eden drugemu, saj skupaj obiskujejo treninge, tekmovanja, sestanke in druge dejavnosti.

Patricia Hickey, koordinatorica za družinski program na Irskem, je o svoji izkušnji v družinskem programu povedala:

- zaradi svojega sina sem se naučila, kaj je pomembno v življenju;
- zaradi svojega sina sem spoznala čudovite prijatelje, ki me vidijo takšno, kot sem;
- zaradi svojega sina sem postala del Specialne olimpiade in mreže za pomoč družinam, to mi daje možnost, da pomagam tudi drugim, ki so v podobnem položaju;
- zaradi svojega sina sem dobila občutek, da nekaj prispevam k družbi;
- zaradi svojega sina sem osmislila svoje življenje.

Ozadje

V družinskem programu Specialne olimpiade lahko sodelujejo mož, žena, športnikov partner, mati, oče, otrok, sestra, brat, stari starši, teta, stric in posamezniki, ki so športnikovi skrbniki ali rejniki.

Družinski program je organizirana mreža, s katero skuša program Specialne olimpiade najti ljudi, ki tega gibanja ne poznajo, razviti partnerstvo z že delujočimi ustreznimi organizacijami in izobraziti svetovalce za družinski program Specialne olimpiade, ki bi specialno olimpiado predstavljali tudi drugim.

Družinski program je zasnovan po zgledu mednarodne organizacije Starši—staršem in zagotavlja podporo staršem otrok z motnjami v duševnem razvoju. V tej organizaciji so starši, ki že imajo nekaj izkušenj, kot mentorji dodeljeni staršem, ki se vključujejo v program in iščejo informacije ter podporo pri ljudeh z enakimi težavami.

Cilji

Temeljni cilj je pridobitev novih družin in športnikov.

LETNI NAČRT DRUŽINSKEGA PROGRAMA	
1.	Določiti vsaj enega koordinatorja za družinski program. Idealno je, če je to družinski član enega izmed športnikov, hkrati pa naj bi temu delu namenil najmanj 15 ur na mesec.
2.	Pridobiti od 8 do 10 predstavnikov v družbi, ki bi lahko bili vir novih družin.
3.	Izdelati reklamno gradivo, ki bo narejeno posebej za družine, tudi predstavitveno brošuro in družinski paket za dobrodošlico.
4.	Izobraziti deset družinskih članov športnikov za svetovalce za družinski program Specialne olimpiade.
5.	Vsak izmed desetih svetovalcev se po telefonu ali osebno poveže vsaj s petimi družinami, ki še niso vključene v program Specialne olimpiade.
6.	Organizacija sprejema ali foruma za nove družine in svetovalce.

Načrt delovanja družinskega programa

Pri načrtu je pomemben vrstni red korakov in odnosi med njimi. Naslednja poglavja natančneje razlagajo vsakega izmed korakov načrta delovanja, skupaj s predlogi in že oblikovanimi obrazci za izvedbo načrta, ki jih lahko najdete v delovnem zvezku.

II. KORAKI ZA RAZVIJANJE DRUŽINSKEGA PROGRAMA

Priročnik za razvijanje družinskega programa uporabljamo skupaj z delovnim zvezkom. Njegovi delovni listi vam bodo v pomoč pri načrtovanju, izpeljavi in oblikovanju družinskega programa.

Prvi korak: priprava delovnega in finančnega načrta

Delovni načrt

Za uspeh je bistvenega pomena oblikovati natančen delovni načrt, ki bo uporaben kot smernica pri razvijanju družinskega programa. Preden začrtate delovni načrt, pogledajte na delovna lista 2 in 3. Tamkaj boste našli vprašanja in druge informacije, ki vam bodo v pomoč pri oblikovanju delovnega načrta.

- Največji poudarek naj bi bil na prvem letu izvajanja projekta; dobro je namreč zasnovati vsaj triletni program z dolgoročnimi cilji.
- Dokončno oblikovan delovni načrt naj bi bil pregledan in analiziran enkrat na leto.
- Pomembno je, da je družinski program vključen v program Specialne olimpiade.

Delovni list 4 predstavlja šablono delovnega načrta, ki vas bo povprašal o naslednjem:

- cilji in namen,
- čas, potreben za izpolnitev ciljev,
- koraki, s katerimi bomo prišli do izpolnitve ciljev,
- osebje in
- denar, ki ga bomo potrebovali za izpolnitev ciljev.

Opomba: Ves čas delajte v povezavi s programom Specialne olimpiade.

Finančni načrt

Preden boste začeli s programom, pripravite tudi natančen finančni načrt. Delovni list 5 je pripravljen vzorec za finančni načrt. Pričakujte, da bo večji del izdatkov porabljen za:

- reklamno gradivo,
- prireditve, ki jih boste organizirali, kot recimo izobraževanje svetovalcev,
- izobraževalne ali družabne prireditve za nove družine,
- družinski forum.

Drugi korak: oblikovanje notranje zgradbe

Določitev koordinatorskega

Družinski program naj ima vsaj enega koordinatorskega, ki bo vodil dejavnosti programa. Idealno je, če je to družinski član enega izmed športnikov, prav tako pa je to lahko prostovoljec, ki je povezan s članom Odbora za svetovanje družinam.

Prvo leto naj bi koordinator delu v programu posvetil vsaj 15 ur na teden. Po tem času bodo nekatere njegove dolžnosti prevzeli svetovalci.

Izredno pomembno je, da je družinski program del programa Specialne olimpiade. Komunikacija med njima o potrebah in napredku družinskega programa naj bi potekala neprenehoma.

Ustanovitev Odbora za svetovanje

Odbor za svetovanje od samega začetka pomaga pri načrtovanju programa in ga tudi ves čas analizira. Odbor naj bi vključeval ljudi z znanjem z različnih področij, pa tudi strokovnjake. Sestava naj bi bila takale:

- športnik specialne olimpiade,
- koordinator za družinski program,
- vsaj en svetovalec,
- član Izvršnega odbora Specialne olimpiade, izvršni sekretar,
- predstavniki družbe, vključeni v organizacije, ki so namenjene isti populaciji.

Tretji korak: priprava reklamnega gradiva

Brošura družinskega programa

Preden navežete stik s potencialnimi partnerji v družbi, je pomembno, da imate pripravljeno reklamno gradivo, ki jim ga boste lahko dali. Brošura družinskega programa naj bi razložila poslanstvo specialne olimpiade, cilje družinskega programa in kako je le-ta povezan s samim programom Specialne olimpiade.

Vašo brošuro naj bi prejeli:

- starši, ki se na novo vključijo,
- družinski člani potencialnih športnikov,
- potencialni partnerji v družbi,
- ustanove, ki se pri svojem delu srečujejo z osebami z motnjo v duševnem razvoju.

Vaša brošura naj bi bila podobna brošuri programa Specialne olimpiade in naj bi bila čim preprostejša. Vsebovala naj bi naslednje:

- informacijo o programu Specialne olimpiade,
- cilje družinskega programa,
- povabilo na pogovor s svetovalci,
- kontaktne telefonske številke za družinski program,
- dopisnico, ki se odtrga od brošure, če želijo družinski člani nasloviti vprašanja na program Specialne olimpiade,
- odgovori na pogosto zastavljena vprašanja,
- fotografije svetovalcev in športnikov ter
- sporočilo svetovalca za družinski program Specialne olimpiade.

Družinski paket za dobrodošlico

Kadar predstavljate program novim družinam, bodite pozorni, da bodo prejeli čim več informacij, ki bi jih utegnile zanimati. Družinski paket za dobrodošlico bo dober pripomoček svetovalcem, da bodo lahko novim družinam prenesli čim uporabnejše informacije. Takšen paket lahko vsebuje:

- brošuro družinskega programa,
- predstavitevno pismo svetovalca ali koordinatorja družinskega programa,
- podatke o delu programa Specialne olimpiade, skupaj z informacijo o tem, kdo vse se lahko vključi v omenjeni program,
- koledar prireditev programa Specialne olimpiade s povabilom za obisk le-teh,
- listo lokalnih, nacionalnih ali mednarodnih virov, ki bodo v pomoč na novo vključenim staršem (poglavje III),
- kontaktne številke svetovalcev in programa Specialne olimpiade.

Kot dodatek lahko vključite osnovne informacije o motnji v duševnem razvoju.

Četrti korak: izbor in izobraževanje svetovalcev za družinski program Specialne olimpiade

Svetovalci so družinski člani že aktivnega ali potencialnega športnika, ki predstavljajo program Specialne olimpiade tistim, ki v njej še ne sodelujejo.

Ker mnogi programi že imajo dostop do obstoječih mrež družin, imajo enkratno priložnost, da med njimi izberejo potencialne svetovalce. Omenjena naloga daje družinskim članom pomembnejšo vlogo od dosedanje. Izobraževanje za pridobitev novih svetovalcev naj bi pripravili vsaj enkrat na leto, tako da se lahko oblikuje krog dejavnih in izobraženih svetovalcev.

Oris vloge svetovalca za družinski program

Preden začnete izbirati potencialnega svetovalca, morate definirati njegove naloge. Oris naj bi vseboval tole:

- za koliko časa je dodeljena naloga in koliko časa na mesec zahteva;
- dober opis družinskega programa in specifične svetovalčeve vloge, tudi to, za kaj ni odgovoren (na primer svetovanje, ponuditi več kot podporo z informacijami in čustveno podporo itn.);
- podatke, ki naj bi jih svetovalci redno zbirali in jih tudi prenašali koordinatorju za družinski program;
- izjavo o tem, da bodo vse informacije med svetovalci in na novo vključenimi družinami ostale zaupne.

Na delovnem listu 6 v delovnem zvezku najdete primerek za oris svetovalčeve vloge.

Izbor svetovalcev

Kadar izbirate svetovalce, bodite pozorni vsaj na dve stvari:

- svetovalci naj bi bili družinski člani aktivnega ali potencialnega športnika specialne olimpiade,
- vsi družinski člani, ki jih boste izbrali, ne bodo primerni za vlogo svetovalca.

Načrtujte, da boste izbrali dovolj posameznikov, ki bi lahko opravljali to vlogo, da boste lahko izmed njih izbrali skupino vsaj desetih svetovalcev.

Delovni list 7 je primer povabila staršem k prevzemu vloge svetovalca. Nekaj strategij, kako pridobiti nove svetovalce:

- objavite informacijo na medmrežju ali pošljite vabilo članicam programa Specialne olimpiade;
- izbor lahko podpira tudi športnik glasnik (če ga program ima);
- pogovarjajte se s starši in družinskimi člani, ki športnika spremljajo na treningih in tekmovanjih, ter skušajte med njimi izbrati svetovalce;
- oblikujte prospekt ali pismo za vse potencialne svetovalce in omenite, da potrebujete svetovalce, ki že imajo nekaj izkušenj (pomagajte si z delovnim listom 5 v delovnem zvezku);
- premislite o tem, da bi pripravili poseben sestanek za potencialne svetovalce, na njem bi razložili vlogo družinskega programa ter odgovarjali na njihova vprašanja v zvezi s tem;
- razložite poslanstvo družinskega programa vaditeljem, vodjem regij in koordinatorskim posameznim programom ter jih poprosite, da se s starši oziroma družinskimi člani pogovorijo o tem, da bi postali svetovalci.

Pomembno je, da izberete raznovrstno skupino svetovalcev, tako da jih boste lahko povezali z družinami, ki se bodo na novo vključile v program. Pri raznovrstnosti upoštevamo:

- starost,
- predstavnika družine (mati, oče, brat, sestra itn.),
- narodnost,
- vrsto motnje,
- kraj bivanja,
- socialno-ekonomski položaj.

Izbor potencialnih svetovalcev

Tako kot pri izbiri prostovoljcev je tudi pri izbiri potencialnih svetovalcev treba oblikovati izbirni proces. Čeprav vas bo zamikalo, da bi kar vse družinske člane sprejeli za svetovalce, je pomembno, da se zavedate, da vsi ne bodo dobri. Opredelite značilnosti dobrega svetovalca in obvestite potencialne kandidate, da boste izbrali samo določeno število najbolj usposobljenih družinskih članov, ki jim bo dodeljena ta vloga. Dober svetovalec družinskega programa je tisti, ki:

- dobro pozna program Specialne olimpiade in njeno poslanstvo ali pa se je pripravil o tem poučiti,
- je zrel in se je zmožen živeti se v čustva drugega,
- zna dobro poslušati in komunicirati z ljudmi,
- je pripravljen deliti zgodbo o svoji družini tudi z drugimi,
- je sprejel člana svoje družine z motnjami v duševnem razvoju in se je prilagodil na novemu družinskemu položaju,
- je sposoben uspešno urejati težave drugih ljudi,
- je strpen do drugih,
- ima dovolj časa in se želi posvečati delu v tem programu.

Delovni list 8 v delovnem zvezku ponuja vzorec, ki vam bo v pomoč pri izbiri potencialnih svetovalcev. Le-te lahko izberete med posebnim sestankom za potencialne svetovalce, po telefonu ali v osebni intervjuju.

Izobraževanje

Vsi svetovalci družinskega programa naj bi se udeležili izobraževanja. S sodelovanjem v kakovostnem izobraževalnem programu bodo vsi prejeli temeljne informacije, vi pa boste lahko prepričani, da bodo v zameno dosledni pri obveščanju na novo vključenih družin.

Izobraževanje naj vodita vsaj dva osrednja cilja:

- zagotovite, da bodo lahko potencialni svetovalci preizkusili svoje sposobnosti poslušanja drugih in komuniciranja z njimi;
- prenesite jim informacije, ki jih bodo potrebovali za ozaveščanje na novo vključenih družin. Informacije naj zajemajo podatke o programu Specialne olimpiade in drugih programih za osebe z motnjo v duševnem razvoju.

Obseg izobraževanja in velikost skupin seveda ne bosta vedno enaka, vendar naj bi izobraževanje potekalo v skupini najmanj petih ljudi. Omenjena velikost je primerna za sklepanje medsebojnih prijateljstev, ustvarjanje domačnosti, hkrati pa je skupina dovolj velika, da bo sodelujoče spodbudila k menjavi izkušenj in predlaganju novih zamisli.

Da bi bilo izobraževanje čim učinkovitejše, naj vsebuje:

- čas za menjavo izkušenj med družinami,
- predstavitev programa Specialne olimpiade in njenega poslanstva ter kako naj bi svetovalci predstavljali program,
- predstavitev družinskega programa z njegovimi cilji,
- razpravo o svetovalčevi vlogi in dolžnostih,
- čas, v katerem bodo lahko potencialni svetovalci preizkusili svoje sposobnosti poslušanja drugih in komuniciranja z njimi,
- informacijo o drugih programih za osebe z motnjami v duševnem razvoju,
- informacijo o postopku povezovanja z družinami, ki se bodo na novo vključile v program,
- informacijo o tem, kdo je odgovoren za stroške, ki nastanejo v zvezi z delom,
- pričakovanje, da bodo informacije prenesli družinskemu koordinatorju,
- analizo izobraževanja.

Najpomembnejši del uspešnega izobraževanja je zagotoviti dovolj časa za pridobitev komunikacijskih sposobnosti, saj bodo lahko le tako navezali stik z drugimi družinami.

Svetovalci se morajo zavedati, da bodo nove družine ob vstopu v družinski program zanimala različne stvari. Nekatere bodo želele vedeti čim več o programu Specialne olimpiade, druge se bodo zgolj želele pogovarjati o svojih trenutnih težavah, spet druge bodo želele razpravljati zgolj o članu družine, ki ima motnje v duševnem razvoju, in kako biti kos njegovim potrebam.

Odveč bi bilo reči, da naj svetovalci samih sebe ne vidijo kot strokovnjake in naj ne pričakujejo, da bodo lahko odgovorili na vsa zastavljena vprašanja. Svetovalci naj bi zgolj poslušali in delili nekoč svojo družinsko zgodbo. Hkrati naj ne bi dajali nasvetov ali pomagali kako drugače, pač pa zgolj poslušali in govorili o stvareh, kakor so bili usposobljeni.

S pomočjo delovnega lista 9 vam lahko naredite dnevni red posebnega sestanka za potencialne svetovalce, delovni list 10 pa predstavlja zgodbo za vajo slušnega razumevanja.

Redno izobraževanje in sestanki svetovalcev družinskega programa

Svetovalcem smo podali temeljne informacije, naj bodo izobraževanje in sestanki organizirani, kadar bo potrebno. Pomembno je, da je koordinator za družinski program redno v stiku s svetovalci tudi potem, ko so jim bile podane najpomembnejše informacije in so že bili dodeljeni za mentorstvo na novo vključeni družini. Sestanki bodo sčasoma, ko bodo svetovalci izkušenejši, manj pogosti. Vse bolj bo izražena želja, da se družijo in da se menjajo izkušnje ter tako dobijo informacije o pomembnejših stvareh. To je hkrati priložnost, da tudi med samimi svetovalci pridobimo tiste, ki bodo v prihodnje pomagali izobraževati nove svetovalce.

Peti korak: sodelovanje s podobnimi organizacijami

Eden sestavnih delov tega koraka je začeti sodelovanje s podobnimi organizacijami v družbi, ki povezujejo družine ali osebe z motnjami v duševnem razvoju. Namen sodelovanja s takšnimi organizacijami v družbi je spoznati nove družine, ki trenutno športnikov še nimajo vključenih v Specialno olimpiado. Reklamno gradivo (oblikovali smo ga pri tretjem koraku) vam je lahko pri navezovanju novih stikov v veliko pomoč.

Kako najti podobne organizacije?

Skušajte poiskati organizacije, ki povezujejo družine ali osebe z motnjami v duševnem razvoju v vašem okolju. Pogosto imajo seznam organizacij, ki ga iščete, že v državnih ali občinskih ustanovah. Pri iskanju ustreznih organizacij iščite med temi vrstami:

- bolnišnice,
- organizacije za osebe z motnjami,
- šole,
- ustanove,

- parki/skupine, ki se ukvarjajo z rekreacijo,
- programi za mlajše otroke,
- vojaške organizacije,
- odvetniške organizacije,
- Cerkev,
- zdravniki,
- skupine za starše,
- vladne organizacije,
- organizacije za mlade.

Ker deluje Zveza Sožitje s svojim društvi po vsej Sloveniji, predvidevamo, da bo večji del te naloge potekal po Zvezi Sožitje.

Opomba: Upoštevajte, da je tam, kjer program Specialne olimpiade še ni močno razvit, tudi družinski program težje razvijati.

Priporočila za začetne stike s podobnimi organizacijami:

- koordinator za družinski program naj bi najprej takšno organizacijo poklical in se ob tem odločil, ali je organizacija primerna za sodelovanje v tem projektu. Zatem naj si pridobi osnovne podatke osebe za stike za to organizacijo;
- koordinator naj bi se dogovoril za osebni obisk, da bi lahko nazorneje razložil poslanstvo družinskega programa ter družini zagotovil tudi nekaj reklamnega gradiva.

Osebni obisk je odločilen pri oblikovanju osebnega stika in medsebojnega zaupanja v tem projektu. V času obiska naj bi koordinator za družinski program storil tole:

- jasno razložil poslanstvo Specialne olimpiade in cilje družinskega programa;
- organizaciji naj bi predstavil, kaj se od nje pričakuje in kakšne koristi bo imela od tega programa;
- organizaciji naj bi zagotovil reklamno gradivo, ki bi ga ta razdelila družinam;
- dogovoril naj bi se za redne sestanke (enkrat na mesec ali vsak drugi mesec), na katerih naj bi se pogovarjali o napredku skupnega projekta.

Morebiti bo treba pri oblikovanju osebnega stika in medsebojnega zaupanja večkrat obiskati eno organizacijo. Hkrati, če želite, da bi sodelovanje potekalo tudi bolj uradno, razmislite o podpisu pisma o sodelovanju, tako da obe – tako partnerska organizacija kot tudi Specialna olimpiada – razumeta vsak svojo vlogo.

Ko so izobraženi tudi svetovalci, lahko skrb za osnovno sodelovanje med partnersko organizacijo in družinskim programom prevzamejo prav oni.

Vzdrževanje odnosov s partnerskimi organizacijami

Za oblikovanje osebnega stika in medsebojnega zaupanja je potreben čas. Osebni stiki, ki jih boste oblikovali z osebami za stike posameznih partnerskih organizacij, vam bodo pri tem v veliko oporo. Doslednost stikov z njimi – vsak mesec ali vsak drugi mesec – je torej najboljša rešitev.

Opomba: Nadaljnji stiki lahko potekajo osebno ali po telefonu. Pisma ali elektronska pošta so manj osebni kot pogovor po telefonu.

Druge možnosti za okrepitev sodelovanja s podobnimi organizacijami so:

- Povabite svoje osebe za stike na prireditve Specialne olimpiade (prav tako lahko vi obiščete njihove).
- Delite in izmenjujte informacije med Specialno olimpiado in partnerskimi organizacijami (Na primer: če bodo oni delili vaše reklamno gradivo, lahko tudi vi na svojih prireditvah razdelite njihovo.).
- Izmenjujte strokovno znanje, tako da programe svojih organizacij predstavljate na dogodkih in konferencah, ki jih organizira ena ali druga organizacija.

Delovni list 12 vam bo v pomoč pri oblikovanju dobrega odnosa s partnerskimi organizacijami.

Šesti korak: postopek povezovanja družin in družinskih svetovalcev

Ko navežete stike s partnerskimi organizacijami in ko so izobraženi svetovalci družinskega programa ter so le-ti pripravljeni za sodelovanje z novimi družinami, poskrbite, da bo vsaka nova družina povezana s svetovalcem za družinski program. Treba bo voditi evidenco. Vzorec na delovnem listu 13 vam bo pri tem v pomoč.

Evidenca osnovnih informacij

Za družinski program bodo novi družinski člani največkrat izvedeli po:

- Zvezi Sožitje,
- ustnem izročilu,
- spletnih straneh vašega programa,
- partnerski organizaciji ali
- svetovalcu družinskega programa.

Ne glede na to boste morali vzpostaviti sistem, ki vas bo vodil v naslednjem:

- kako boste navezovali stike z novimi družinami,
- katere informacije bodo te družine prejele in
- kdo bo navezal stike z novimi družinami.

Zbiranje osnovnih informacij o novih družinah

Koordinator za družinski program je odgovoren za začetne stike z novimi družinskimi člani. Tako lahko koordinator razloži namen projekta, ugotovi potrebe novih družinskih članov in pridobi druge osebne podatke. Koordinator za družinski program naj osnovne podatke o novih družinskih članih pridobi takrat, ko družinski člani izrazijo pripravljenost za to.

Če vaš program že ima podatkovno bazo z imeni družinskih članov, bodite pozorni, da boste pridobili koristne podatke za potrebe družinskega programa. To je hkrati tudi priložnost, da oblikujete novo podatkovno bazo družinskih članov, če je do tedaj še niste imeli.

V začetku sodelovanja morajo biti družine in družinski člani obveščeni o naslednjem:

- informacije, ki vam jih dajejo, so strogo zaupne;
- naredili boste najboljše, kar je v vaši moči, da bodo nove družine dodeljene svetovalcem s podobnimi izkušnjami;
- čeprav svetovalci niso strokovnjaki, bodo v oporo kot poslušalci, hkrati pa bodo pomagali, če bo to treba;
- novim družinam družinskih članov z motnjo v duševnem razvoju se ni treba obvezno včlaniti v Specialno olimpiado, vendar naj bi družine to storile.

Opomba: Zaupnost je zelo pomembna, zato si zasluži veliko pozornosti.

Vsaka informacija, ki jo boste dobili od novih družin (ali svetovalcev), mora biti strogo zaupna. Kot eno izmed metod zaupnosti lahko uporabite šifre in v vseh dokumentih nadalje uporabljate zgolj te. Šifrante imejte shranjene na posebnem mestu. Seveda boste te podatke delili s svetovalci, ki bodo sodelovali z novo družino. Vsekakor morate pred tem dobiti dovoljenje nove družine, da lahko te podatke delite s svetovalci, hkrati pa morate biti prepričani, da tudi svetovalci poznajo pravila zaupnosti.

Povezovanje novih družin s svetovalci družinskega programa

Izkušnje kažejo, da nove družine najdejo največ opore pri ljudeh, ki so bili v podobnem položaju, v kakršnem so se zdaj znašli sami. Naštejmo nekaj meril za povezovanje novih družin s svetovalci, ki bi jih morali upoštevati:

- vrsta oziroma stopnja motenj družinskega člana z motnjo v duševnem razvoju,
- pretekle in sedanje izkušnje družinskega člana z motnjo v duševnem razvoju,
- neposredna bližina svetovalca, ki mu je bila dodeljena nova družina.

Potem ko koordinator za družinski program novi družini določi najprimernejšega svetovalca, najprej naveže stik s slednjim in mu hkrati omogoči dostop do potrebnih informacij o novi družini. Svetovalci nadalje navezujejo stike z novimi družinami, navadno najprej po telefonu, najboljše v 24 urah, od tedaj ko se družina prijavi za sodelovanje v projektu. Bodite pozorni, da bodo časovni okviri smiselno postavljeni tako za svetovalca kot za novo družino.

Ko začnjenate projekt družinskega programa, bo prav gotovo težko najti najprimernejše povezave, ker boste imeli premalo družinskih svetovalcev. Ta naloga vam bo z nadaljnjim izobraževanjem svetovalcev v prihodnosti olajšana. Neposredna bližina svetovalca bo v začetku najprimernejše merilo za povezovanje z novimi družinami, če boste želeli oblikovati osebne stike. Tako svetovalcem kot tudi novim družinam je treba razložiti, da lahko slednje predlagajo sodelovanje s katerim izmed drugih svetovalcev, če menijo, da bi bilo to zanje primernejše.

Sedmi korak: organizacija sprejema ali foruma za družine

Kadar na tekmovanja specialne olimpiade vabite tudi nove družine, pripravite zanje poseben sprejem, kjer se bodo lahko srečali tudi z družinskimi glasniki. Takšen sprejem je lahko družabne ali izobraževalne narave oziroma združuje oboje.

Za kakršen koli sprejem že se boste odločili, bo le-ta najuspešnejši, če ga boste pripravili ločeno od tekmovanja (druga ura, drugi dan), ker si bodo svetovalci oziroma nove družine prav gotovo želele ogledati tudi samo tekmovanje.

Organizacija sprejema

Ko načrtujete sprejem, razmislite o tem:

- Ali bo vaš sprejem zgolj družabne narave ali boste k sodelovanju povabili tudi govornike, ki bodo govorili o zanimivih temah?
- Koliko časa za tem, ko ste ustanovili družinski program, boste gostili ta sprejem?
- Ali boste povabili tudi predstavnike partnerskih organizacij?
- Koga boste povabili iz programa Specialne olimpiade?
- Ali boste povabili celotne družine ali samo svetovalce in nove družinske člane? (Če boste povabili vso družino, se bodo seveda zvečali stroški, vendar se vam to dolgoročno gledano bolj izplača.)

- Na koncu analizirajte sprejem in v ta namen pripravite vprašalnike za družine. Na listi prisotnosti naj bodo skrbno zapisani vsi navzoči, tako da jim boste lahko poročali o nadaljnjih dejavnostih in dosežkih ter obdržali stik z njimi.

Opomba: Kakršen koli sprejem boste pripravili – družabne ali izobraževalne narave – vedno vključite tudi kratko predstavitev programa Specialne olimpiade. To lahko stori svetovalec, športnik specialne olimpiade ali pa oba skupaj.

Družabni sprejem lahko pripravite zgolj ob kavi, priredite piknik, večerjo ali pa dvodnevni seminar. Sprejem naj bo sproščen in razvedrilen. Pri načrtovanju ne pozabite vključiti tudi raznih iger in dejavnosti, v katerih se bodo sodelujoči bolje seznanili in delili izkušnje.

Sprejemi izobraževalne narave ponujajo novim družinam priložnost, da se seznanijo s koristnimi informacijami. Sprejem te vrste bo morebiti zahteval več načrtovanja in organizacije, vendar bodo družine cenile vaš trud. Hkrati bodo veliko bolj motivirane, ko bodo uvidele, da se bodo naučile kaj novega. Razmislite tudi o tem, da bi takšen sprejem gostila katera izmed vaših partnerskih organizacij, ki bolje pozna govornike, ki bi lahko nastopili, hkrati pa lahko povabi večje število družin.

S sprejemom, na katerem združite družabnost in izobraževanje, boste zadovoljili interese večjega števila družin. V ta namen izkoristite seminarje Zveze Sožitje.

Forum za družine

Forum za družine se od sprejema loči po tem, da daje družinam možnost, da delijo svoje zamisli, izkušnje o različnih temah, povezanih s specialno olimpiado.

Ko načrtujete forum, razmislite o naslednjem:

- Boste povabili samo družine ali tudi druge?
- Kdo bo vodil forum (nekdo iz Specialne olimpiade, družinski člani, koordinator, svetovalec)?
- Bo forum potekal le v eni skupini ali boste družinske člane razdelili v manjše skupine, glede na to, o katerih temah se želijo pogovarjati?
- Kakšen bo vaš naslednji korak glede nasvetov in informacij, ki jih boste zbrali na forumu?

O temah, ki bodo del foruma, vnaprej razpravljajte z družinskimi glasniki ali družinami. Na forumu za družine naj bo poudarek na predstavitvi delovanja družinskega programa, predvsem pa na zbiranju novih zamisli, ki bodo pripomogle k napredku samega programa.

Predlagamo tale področja za razpravljanje:

- struktura družinskega programa,
- vključevanje športnikov v Specialno olimpiado,
- vloge športnikov (športniki kot vaditelji, govorniki ...),
- razvoj športa,
- razvrščanje v skupine,
- napredovanje na višjo raven tekmovanja,
- vključevanje družinskih članov v program Specialne olimpiade.

Ko so teme določene, je treba o njih obvestiti povabljenе, da se bodo lahko vnaprej pripravili za razpravljanje. Družine lahko napišejo tudi mnenje o tem, kako vpliva nanje specialna olimpiada. To lahko pozneje uporabite tudi v reklamnem gradivu.

Forum za družine lahko pripravimo v dveh oblikah:

1. **Formalna oblika:** Voditelj foruma sprejema komentarje in pripombe od navzočih, z namenom, da le-ti vzbudijo zanimanje pri udeležencih in tako dobi od njih povratno informacijo. Na takšnih odprtih srečanjih je dobro imeti ob sebi tudi skupino ljudi, ki bo znala pobude in komentarje navzočih komentirati oziroma odgovarjati na njihova vprašanja. To skupino ljudi lahko sestavljajo:

- družinski svetovalci,
- člani odbora za svetovanje,
- športniki,
- starši,
- vaditelji,
- člani Izvršnega odbora Specialne olimpiade.

V skupini naj bi bili strokovnjaki s posameznih področij, ki bodo zgolj odgovarjali na vprašanja, ki jih bodo zastavili navzoči.

2. Neformalna oblika: Navzoče razdelite v manjše skupine glede na to, o katerih temah se želijo pogovarjati. Delo naj bo skupinsko, zatem pa naj posamezne skupine poročajo drugim slušateljem.

Po koncu foruma sodelujoče seznanite, kakšen bo vaš naslednji korak glede nasvetov in informacij, ki ste jih zbrali na forumu. Forum naj ne bo samo izmenjava zamisli, ki bodo takoj za tem pozabljene. Naslednji koraki so lahko takile:

- zapis najpomembnejših sklepov foruma,
- predstavitev najpomembnejših sklepov foruma na seji Izvršnega odbora ali občnem zboru,
- oblikovanje odborov za posamezne teme,
- organizacija nadaljnjih forumov oziroma vsakoletnih forumov.

Da bi lahko pozneje najpomembnejše sklepe foruma poslali vsem sodelujočim, je treba zbrati njihove osnovne podatke (naslove, naslov elektronske pošte ...). Kakor na vseh drugih prireditvah morate tudi na tej sodelujočim dati priložnost, da izpolnijo vprašalnike, po katerih boste analizirali uspešnost foruma.

Izobraževanje svetovalcev pa tudi sprejem in forum za družine moramo analizirati, saj s tem podpiramo izmenjavo zamisli ter smo usmerjeni v še bolj kakovosten program.

Osmi korak: analiza dela

Analiziranja delovanja družinskega programa ne smemo zanemariti. Analiza zagotavlja povratno informacijo, ki bo namenjena učinkovitejšemu razvoju družinskega programa.

Analiza dela

	<i>Trenutno</i>	<i>Načrtovano</i>	<i>Čez pol leta</i>	<i>Čez eno leto</i>
Število partnerskih organizacij				
S koliko družinami smo navezali stike				
Število na novo vključenih družin				
Število na novo vključenih športnikov				
Število na novo izobraženih svetovalcev				
Število prireditev				

Učinke in razvoj družinskega programa naj bi analizirali vsako leto, pri čemer naj bi koordinator za družinski program vsako leto zbral podatke v predloženi preglednici. Tako bo koordinator lahko ugotovil, s katerimi partnerskimi organizacijami program najboljše sodeluje (in zakaj z nekaterimi ne), kateri svetovalci dejavno pomagajo novim družinam in koliko novih športnikov se je vključilo v Specialno olimpiado.

DELOVNI LIST 1

Kontrolni seznam izvedbe družinskega programa

- prebrati vodnik za družinski program
- pridobiti podporo za izvajanje projekta pri Izvršnem odboru
- povezati projekt z drugimi programi za družine (če obstajajo)
- pripraviti delovni načrt
- določiti koordinatorja za družinski program
- ustanoviti odbor za svetovanje
- pripraviti reklamno gradivo
- izbrati svetovalce
- izobraziti svetovalce
- poiskati partnerske organizacije
- navezati stike s partnerskimi organizacijami
- povezati nove družine s svetovalcem
- voditi evidenco novih družin
- povabiti nove družine na tekmovanja specialne olimpiade
- zbrati vprašalnike za analizo o uspešnosti programa
- organizacija sprejema oziroma foruma za družine

DELOVNI LIST 2

Priprava delovnega načrta

Naslednja vprašanja vam bodo pomagala pri pripravi delovnega načrta:

1. Koliko družinskih članov boste povabili k izobraževanju za svetovalce, da boste ob koncu izobraževanja imeli dovolj le-teh?
2. Kako boste poiskali potencialne svetovalce (na primer, poslali pismo vsem programom Specialne olimpiade, pripravili tablo z informacijami na tekmovanju ...)?
3. Kdo izmed že vključenih družinskih članov bi bil primeren za svetovalca (ne pozabite, da bo imel svetovalec zaradi nove funkcije manj časa za opravljanje dolžnosti, ki jih je opravljal doslej)?
4. Na katerih geografskih področjih boste morali med prvimi izobraziti svetovalce, da bo program s tem čim bolj razširjen po vsej državi?
5. Koliko izobraževanj za svetovalce boste pripravili?
6. Katere dejavnosti še predvidevate za svetovalce, da bi čim bolje navezali stik z novimi družinami (povezovanje s partnerskimi organizacijami, organiziranje posebnih prireditev, sodelovanje s Sožitjem, sodelovanje pri pripravi paketa za dobrodošlico)?
7. Kdo bo sponzoriral nadaljnje usposabljanje in srečanja svetovalcev?
8. Kako boste vodili evidenco družin, s katerimi ste navezali nove stike?
9. Kdo bi bil primeren za sodelovanje v odboru za svetovanje?
10. Katero reklamno gradivo za družine trenutno imate na voljo in katero bi še potrebovali?
11. S katerimi partnerskimi organizacijami ste se že povezali?
12. Katere prireditve boste pripravili za družine?
13. Kakšen je vaš finančni načrt za družinski program?
14. Kako program Specialne olimpiade evidentira družine?

DELOVNI LIST 3

Delovni načrt družinskega programa

Poslanstvo družinskega programa

Na kratko napišite nekaj dejstev, ki bodo ustrezno predstavila družinski program. Vključite tudi v nadaljevanju našete cilje. Govorite na splošno in namen družinskega programa povežite tudi s programom Specialne olimpiade.

Poglavitni cilji družinskega programa:

1. Povezati družine športnikov specialne olimpiade oziroma svetovalce z novimi družinami potencialnih športnikov in jim predstaviti Specialno olimpiado ter družinski program.
2. Predstaviti prednosti Specialne olimpiade in njenega družinskega programa novim družinam.
3. S povezovanjem z novimi družinami pridobiti nove športnike v specialno olimpiado in tako pripomoči k splošni rasti in razvoju tega gibanja.

Namen družinskega programa:

1. Oblikovati notranjo zgradbo, ki vključuje izbor koordinatorskega tima za družinski program in ustanovitev odbora za svetovanje, ki bo pomagal voditi družinski program.
2. Pridobiti partnerske organizacije, ki bodo v družinski program pripeljale nove družine.
3. Pripraviti reklamno gradivo, oblikovano posebej za družine, kot so brošure za družine in družinski paket za dobrodošlico.
4. Izbrati in izobraziti družinske člane že vključenih športnikov za svetovalce. Le-ti naj bi se povezali z družinami, ki še niso vključene v Specialno olimpiado.
5. Oblikovanje procesa spremljanja povezav svetovalcev z novimi družinami.
6. Organizacija sprejema oziroma foruma za družine.
7. Analizirati uspešnost družinskega programa.

Oblikujte svojo izjavo o poslanstvu družinskega programa:

DELOVNI LIST 4

Primer delovnega načrta

NAMEN	IZVEDBA	OSEBJE IN PROSTOVOLJCI	DENARNI FOND	ČASOVNI ROKI
Primer: 1. Oblikovati notranjo zgradbo, ki vključuje izbor koordinatorja za družinski program in ustanovitev odbora za svetovanje, ki bo pomagal voditi družinski program.	Primer: 1. Pridobiti podporo za izvajanje projekta pri Izvršnem odboru, hkrati pa definirati položaj koordinatorja in odbora za svetovanje pri družinskem programu. 2. Opisati obveznosti za posamezno funkcijo ter predvideti število ur za opravljanje le-teh. 3. Izbor koordinatorja. 4. Pripraviti gradivo za izbor odbora za svetovanje. 5. Izbor članov odbora za svetovanje. 6. Pripraviti urnik sestankov odbora za svetovanje.			
2. Pridobiti partnerske organizacije, ki bodo v družinski program pripeljale nove družine.				
3. Pripraviti reklamno gradivo, oblikovano posebej za družine, kot so brošure za družine in družinski paket za dobrodošlico.				
4. Izbrati in izobraziti družinske člane že vključenih športnikov za družinske glasnike. Le-ti naj bi se povezali z družinami, ki še niso vključene v Specialno olimpiado.				
5. Oblikovanje procesa spremljanja povezav družinskih glasnikov z novimi družinami.				
6. Organizacija sprejema oziroma foruma za družine.				
7. Analizirati uspešnost družinskega programa.				

DELOVNI LIST 5**Primer finančnega načrta**

	Denarni delež programa	Programski delež v materialu (v tolarjih)	Donacije	Skupni stroški
1. Partnerske organizacije				
Prevozi na sestanke				
Organizacija sestankov				
Komunikacija (telefoni, pošta ...)				
Drugo (navedite)				
Delna vsota:				
2. Brošure za družinski program				
Grafična obdelava				
Tiskanje				
Razdelitev (pošiljanje)				
Delna vsota:				
3. Družinski paket za dobrodošlico				
Grafična obdelava				
Tiskanje				
Razdelitev (pošiljanje)				
Delna vsota:				
4. Oglaševanje				
Časopisi/radio				
Organizacija tiskovnih konferenc in predstavitev				
Oglaševanje na internetu				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				
5. Izobraževanje družinskih glasnikov (približno 15 ljudi)				
Priprava (s hrano vred)				
Nastanitev				
Prevozi				
Najemnine				
Priprava gradiva				
Vodja izobraževanja				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				

6. Navezovanje stikov z novimi družinami				
Telefon, pošta ...				
Povrnitev stroškov prevoza za družinske glasnike				
Povrnitev stroškov telefona za družinske glasnike				
Povrnitev stroškov pošiljanja pošte za družinske glasnike				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				
7. Informacijski sistem				
Razdelitev anket in zbiranje podatkov				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				
8. Prireditve za nove družine				
Priprava (s hrano vred)				
Nastanitev				
Prevozi				
Najemnine				
Priprava materialov				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				
9. Organizacija družinskega foruma				
Priprava (s hrano vred)				
Nastanitev				
Prevozi				
Najemnine				
Priprava gradiva				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				
10. Splošno				
Osebe (število)				
Pripomočki				
Oprema				
Drugo (navedite):				
Delna vsota:				
Skupaj:				

DELOVNI LIST 6**Opis svetovalčevih nalog**

Svetovallec za družinski program je izobražen družinski član Specialne olimpiade, katerega naloga je podpora in informiranje staršev potencialnih športnikov specialne olimpiade. Naštejmo nekaj stvari, ki jih pričakujemo od svetovalca:

- vsaj enoletno sodelovanje v družinskem programu;
- svojemu delu posveti vsaj 5 do 10 ur časa na mesec;
- obiskuje seminarje za svetovalce (kdaj in kje);
- na izobraževanju izpolni obrazec s svojimi podatki (ti bodo uporabljeni ob sklepanju povezav z novimi družinami);
- kadar je določen za podporo novi družini, jo pokliče v 24 urah in poskuša vse, dokler ne naveže stika z njimi;
- kadar ne more ponuditi opore novi družini, to takoj sporoči koordinatorju za družinski program;
- na začetku navezovanja stika z novo družino izpolni potreben obrazec; kopijo zagotovi tudi koordinatorju za družinski program;
- takoj po navezavi stika z novo družino o tem poroča koordinatorju za družinski program;
- obvešča koordinatorja o svojem delu z novo družino in se z njim posvetuje, če nastanejo kakšne težave;
- drži se pravil družinskega programa o zaupnosti podatkov.

Kot svetovallec ...

Razumem in soglašam, da bodo podatki, ki jih bom pridobil pri novi družini, ostali zaupni. To pomeni, da bodo pogovori z novo družino ostali moja osebna stvar, razen kadar jih bom moral zaradi reševanja težav deliti s koordinatorjem.

Strinjam se, da bom novi družini, ki mi je bila dodeljena, posvetil potreben čas in pozornost. Razumem tudi, da nisem poklicni svetovallec, ampak da moram predvsem poslušati in z njimi deliti svoje izkušnje.

Strinjam se, da bom delal z novo družino, kadar bo to potrebno, in da lahko rečem »ne«, če po mnenju družine ali svojem mnenju ne morem zagotoviti pomoči novi družini, ki mi je bila dodeljena.

Ime _____

Podpis _____

Datum _____

DELOVNI LIST 7***Primer povabila svetovalcem za družinski program Specialne olimpiade k sodelovanju***

Datum

Spoštovani _____,

kakor ste seznanjeni, lahko družine z osebami z motnjo v duševnem razvoju med seboj delijo dragocene izkušnje, razočaranja, znanje in veselje. Med temi družinami obstaja skupna vez. Še vedno veliko družin te vezi ne more navezati, ker ne vedo na koga se obrniti, ko iščejo družino s podobnimi izkušnjami.

Specialna olimpiada je zato oblikovala družinski program, skupino staršev in družinskih članov športnikov specialne olimpiade, ki tkejo nadaljnje vezi z drugimi starši in družinskimi člani.

Izbrali smo vas, ker menimo, da bi nam pri tem lahko pomagali s tem, da postanete svetovalec v družinskem programu Specialne olimpiade. Da bi to postali, morate le posvetiti 10 ur časa na mesec poslušanju in komuniciranju z drugimi družinami. Morali bi se tudi udeležiti izobraževanja, v katerem bo poudarek na izboljšanju govornih sposobnosti, sposobnosti poslušanja in zaupanja. Med samim izobraževanjem se bomo pogovarjali tudi o različnih motnjah, kako deluje družinski program in kako se dopolnjuje s poslanstvom Specialne olimpiade.

Naše naslednje izobraževanje bo _____ v _____.
Prosimo, premislite o tem. Če vas zanima, nas za prijavo pokličite po telefonu _____.
Rok za prijavo je _____.

Verjamemo, da družinski program oblikuje skupnost za družine, kjer lahko le-te delijo svoje uspehe, zgodbe in izzive.

Veselimo se vašega klica.

S spoštovanjem,

DELOVNI LIST 8**Vodnik za svetovalce**

Pričujoči list je neformalni vodnik pri odločanju, ali je družinski član primeren, da postane svetovalec. Kadar govorite s prihodnjim svetovalcem, imejte ta vprašanja v mislih. Najpomembnejše vprašanje je: Kakšno sporočilo bi prihodnji svetovalec predal novi družini?

Znanje o Specialni olimpiadi:

- Je njegov družinski član aktiven športnik v Specialni olimpiadi?
- Ali je seznanjen s poslanstvom in cilji Specialne olimpiade?
- Ali je večinoma zadovoljen s programom Specialne olimpiade?

Kako sprejema družinskega člana z motnjami v duševnem razvoju?

- Ali sprejema družinskega člana kot vredno osebo?
- Ali je sprejel njegovo moč ter hkrati nemoč in ali so njegova pričakovanja glede njega realistična?
- Ali verjame, da se lahko njegov otrok česa (na)uči? Ali meni, da je izobraževanje pomembno?
- Ali je uspešno prebrodil vse strahove in jezo, ki se je pojavila ob diagnozi, da je otrok z motnjami?

Zmožnost dajanja pomoči drugim staršem in družinskim članom:

- Ali je pripravljen deliti svoje izkušnje?
- Ali ga skrbi za druge?
- Ali ne oblikuje sodb o drugih?
- Ali meni, da je njegova vloga prihodnjega svetovalca dajanje podpore drugim družinam, in ne odločanje o družinskih stvareh?
- Ali se zna soočiti s čustvenimi težavami?
- Ali je sposoben videti, kaj drugi potrebujejo in čutijo?

Zmožnost soočanja s problemi drugih:

- Ali je pripravljen sklepati osebne stike z drugimi?
- Ali se bo lahko soočal s težavami drugih, ne da bi bil pri tem sam prizadet?
- Ali bo lahko obdržal zaupne informacije samo zase?

Sposobnost komuniciranja:

- Ali se zna dobro izražati?
- Ali zna dobro poslušati?
- Ali ve, kdaj mora biti tiho?
- Ali zna pomiriti druge?

Zrelost:

- Ali zna sprejeti zavrnitev, ne da bi bil osebno prizadet?
- Ali lahko dela brez velike hvale in prepoznavnosti?
- Ali je pripravljen dajati drugim brez pričakovanj, da bo kaj dobil v zameno?
- Ali menite, da je pripravljen delite svoje znanje in izkušnje z drugimi starši in družinskimi člani?

Čas

- Ali ima čas za sodelovanje v družinskem programu?

DELOVNI LIST 9

Primer izobraževanja za svetovalce

I. Pozdrav, predstavitev, pregled zasnove seminarja

II. Pripovedovanje družinskih zgodb v večji skupini

III. Predstavitev Specialne olimpiade:

- poslanstvo,
- za koga je primerna,
- lokalni treningi in prireditve.

IV. Predstavitev družinskega programa:

- sodelovanje Starši – staršem,
- vizija in cilji,
- vloga družinskih svetovalcev.

V. Predstavitev duševne motnje:

- spoznavanje motnje in njene definicije,
- viri in razpoložljive podpore.

VI. Ciklus bolečine in prilagoditve:

- pogledi na bolečino in prilagoditev,
- kaj pomeni, da se člani družine prilagodijo družinskemu članu z motnjami?

VII. Vloga svetovalcev:

- opis svetovalčeve vloge in obveznosti,
- učinkovito navezovanje stikov,
- komuniciranje s partnerskimi organizacijami,
- razvrščanje družin,
- zbiranje informacij,
- kdo bo poravnal nastale stroške,
- druge vloge (npr. predstavitev družinskega programa ...).

VIII. Sposobnost komuniciranja:

- sposobnost spremljanja pogovora,
- sposobnost poslušanja,
- sposobnost opažanja, občutenja,
- sposobnost odgovarjanja,
- kako reševati navzkrižja,
- družbena in kulturna ozaveščenost.

IX. Kaj če ... igranje vlog, simulacija:

- kako uspešno opravljati vlogo,
- posredovanje virov,
- vprašalnik za analizo,
- vprašanja.

DELOVNI LIST 10

Primer zgodbe za slušno razumevanje

Kužki na prodaj

Moški je postavil tablo z napisom: »Kužki naprodaj« in preden je zabil zadnji žebelj, je ob sebi opazil majhnega dečka. Takšne table očitno privabijo majhne dečke, si je mislil moški.

Deček je hotel najprej vedeti, koliko kužki stanejo. Moški je povedal, da so to zelo dobri psi in da pričakuje, da zanje ne bo dobil manj kot 9 tisoč tolarjev. Deček je bil najprej razočaran, potem pa je spet začel spraševati. Nato je rekel: »Imam 500 tolarjev. Si jih lahko samo ogledam?«

Moški je zažvižgal in zavpil: »Dama!« In iz pasje hišice je prišla Dama, za njo pa je teklo pet malih kepic, ena izmed njih je precej zaostajala. Deček je pokazal na zaostalega kužka in vprašal: »Kaj je narobe z njim?« Gospod je odgovoril, da bo kužek vedno ostal šepav.

Deček je takoj odgovoril: »Ravno takšnega kužka želim kupiti. Dajal vam bom 500 tolarjev na mesec, vse dokler ga ne odplačam.«

Moški se je nasmehnil in zmajal z glavo. »To ni kužek, ki si ga želiš. Ta ne bo nikoli tekkel, skakal in se igral s teboj.«

Deček je hitro privzdignil hlačnico in razkril opornico, ki je z obeh strani objemala njegovo desno nogo. »Tudi sam ne tečem posebno dobro,« je rekel, »kužek pa bo prav gotovo potreboval koga, ki ga bo razumel.«

Vprašanja:

Koliko so stali kužki?

Koliko denarja je imel majhen deček?

Kako je bilo ime mami kužkov?

Koliko je bilo vseh kužkov?

Kakšno ponudbo je želel skleniti deček, da bi lahko kupil kužka?

Zakaj je deček želel prav tega kužka?

Kdaj ste to izvedeli?

DELOVNI LIST 11**Evidenca svetovalcev****Svetovalec številka 1:**

1. Ime: _____

2. Podatki (naslov, telefon, e-mail): _____

3. Sorodstvo s športnikom specialne olimpiade (mati, oče, sestra, brat ...): _____

4. Starost njegovega športnika: _____

5. Ali se je udeležil izobraževanja? _____

6. Število novih družin, dodeljenih svetovalcu: _____

Svetovalec številka 2:

1. Ime: _____

2. Podatki (naslov, telefon, e-mail): _____

3. Sorodstvo s športnikom specialne olimpiade (mati, oče, sestra, brat ...): _____

4. Starost njegovega športnika: _____

5. Ali se je udeležil izobraževanja? _____

6. Število novih družin, dodeljenih svetovalcu: _____

Svetovalec številka 3:

1. Ime: _____

2. Podatki (naslov, telefon, e-mail): _____

3. Sorodstvo s športnikom specialne olimpiade (mati, oče, sestra, brat ...): _____

4. Starost njegovega športnika: _____

5. Ali se je udeležil izobraževanja? _____

6. Število novih družin, dodeljenih svetovalcu: _____

DELOVNI LIST 12***Evidenca partnerskih organizacij*****Partnerska organizacija številka 1**

1. Ime organizacije:
2. Oseba za stike:
3. Podatki o osebi za stike (ime, telefon, e-pošta):
4. Tip organizacije

5. Število družin, ki se je v družinski program vključilo po tej organizaciji: _____

Partnerska organizacija številka 2

1. Ime organizacije:
2. Oseba za stike:
3. Podatki o osebi za stike (ime, telefon, e-pošta):
4. Tip organizacije

5. Število družin, ki se je v družinski program vključilo po tej organizaciji: _____

Partnerska organizacija številka 3

1. Ime organizacije:
2. Oseba za stike:
3. Podatki o osebi za stike (ime, telefon, e-pošta):
4. Tip organizacije

5. Število družin, ki se je v družinski program vključilo po tej organizaciji: _____

DELOVNI LIST 13***Evidenca novih družin in družinskih članov***

Datum:

Nov družinski član številka 1: Evidenčna številka: _____

1. Ime: _____
2. Podatki (naslov, telefon, e-pošta): _____
3. Starost potencialnega športnika specialne olimpiade: _____
4. Sorodstvo potencialnega športnika z novim družinskim članom (mati, oče, sestra, brat, stari starši ...): _____
5. Kje se je nov družinski član seznanil z družinskim programom (Po partnerski organizaciji? Kateri? Po svetovalcu? Drugače?) _____
6. Ali je že obiskal katero tekmovanje specialne olimpiade? _____
7. Ali se je njegov športnik včlanil v Specialno olimpiado? _____
8. Kateremu svetovalcu je dodeljen? _____

Nov družinski član številka 2: Evidenčna številka: _____

1. Ime: _____
2. Podatki (naslov, telefon, e-pošta): _____
3. Starost potencialnega športnika specialne olimpiade: _____
4. Sorodstvo potencialnega športnika z novim družinskim članom (mati, oče, sestra, brat, stari starši ...): _____
5. Kje se je nov družinski član seznanil z družinskim programom (po partnerski organizaciji? Kateri? Po svetovalcu? Drugače?) _____
6. Ali je že obiskal katero tekmovanje specialne olimpiade? _____
7. Ali se je njegov športnik včlanil v Specialno olimpiado? _____
8. Kateremu svetovalcu je dodeljen? _____

Prevod: **Urška Andrejč**
Lektorica: **Vlasta Kunej**
Oblikovanje: **Janez Grabec**
Priprava za tisk: **Cerdonis d.o.o., Slovenj Gradec**
Tisk: **Forma 1**

Specialna olimpiada Slovenije

**ŠPORTNO GIBANJE ZA
OSEBE Z MOTNJAMI
V DUŠEVNEM RAZVOJU**

Samova 9, SI-1000 Ljubljana
telefon: 01 436 86 85
faks: 01 436 24 06
e-mail: info@drustvo-so.si